

SOCIAL AND HUMAN SCIENTIFIC

Manioğlu, O. (2020). "ABD Siyasetindeki Temel Ayrışma Noktaları: Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti Arasındaki Beş İhtilafli Konu", R&S - Research Studies Anatolia Journal, Vol:3 Issue:2 ; pp: 156-167

Anahtar Kelimeler: ABD, Cumhuriyetçiler, **Keywords:** USA, Republicans, Democrats, US Politics
Demokratlar, ABD Siyaseti

Makale Türü Araştırma Makalesi

ABD SİYASETİNDEKİ TEMEL AYRIŞMA NOKTALARI: CUMHURİYETÇİ PARTİ VE DEMOKRAT PARTİ ARASINDAKİ BEŞ İHTİLAFLI KONU

Basic Political Cleavages In the US Politics: Five Controversial Issues Between Democrats And Republicans

Oğuzhan MANİOĞLU

Geliş Tarihi / Arrived Date
04.04.2020

Kabul Tarihi / Accepted Date
07.04.2020

Yayınlanma Tarihi / Published Date
30.04.2020

ÖZ

ABSTRACT

ABD siyasal sisteminde birçok siyasi parti yer almakla birlikte, ülkedeki ana-akım siyasi parti sistem ve geleneği, Demokrat Parti ve Cumhuriyetçi Parti olmak üzere iki büyük partinin etrafında şekillenmiştir. Bu çalışma, esas olarak anılan iki ana-akım siyasi parti arasındaki temel ideolojik ayrışma noktalarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek için, ABD'deki iki büyük partinin temel siyasi farklılıklarını analiz etmeyi amaçlayan bu çalışmada, bilimsel makalelerden, kitaplardan, parti politikaları rehberinden, uluslararası nitelikteki gazetelerden yararlanılarak, iklim değişikliği, göç konusu ve göçmenler, bireysel silahlanma, idam cezası ve kürtaj gibi genel manada ABD'de siyasetinde üzerinde derin uyuşmazlıklar bulunan sosyal konularda Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti bakış açıları ve politikaları karşılaştırılacaktır. Analiz edilen bu beş konunun iki büyük parti arasındaki temel siyasi ayrışmaları ve böylece ABD siyasetindeki temel ideolojik çatışmaların ortaya konması, çalışmanın muhtemel bulgularını oluşturmaktadır. Bu bağlamda, ABD siyasetini anlamak ve seçmen davranışını yorumlamak için, bu konulara iki ana-akım siyasi partinin yaklaşımları üzerinden analizler yapmak yerinde olacaktır. *

Although there are many political parties in the US political system, main-stream political party system and tradition in the USA has organized through two big parties: Republicans and Democrats. This study mainly aims at analyzing main political cleavages between these two political parties. In order to achieve this, scientific articles, books, party political guides, and international journals are examined to explore and compare these two parties' deep-rooted social cleavages on some controversial US-political-issues such as climate change, migration and migrants, individual armament, capital punishment (death penalty), and abortion. As for the possible findings on this research, it is likely to recount that these five issues to be examined constitute the basis of main political decompositions between two big parties and thus, establish the basis of ideological controversies in the US politics. In this vein, in order to explore US politics and be able to comment on voting behaviour, it is worth to make analysis in the context of these issues through the approaches of these two main-stream political parties.

GİRİŞ

Amerika Birleşik Devletleri, dünyanın en önemli demokrasilerinden birisidir. Başkanlık sistemiyle yönetilen federal bir ülke olan ABD, iki partili sistemin başarıyla uygulandığı model ülkelerden birisi olarak da dikkat çekmektedir. ABD'de, bu iki partili sistem, geçen on yıllar içerisinde Demokrat Parti ve Cumhuriyetçi Parti etrafında oluşmuştur. Bu partilerden Demokrat Parti'nin (*Democrats*) tarihsel temeline bakıldığında; partinin köklerinin ABD'nin kurucularından Thomas Jefferson'a dayandığı görülmektedir. Thomas Jefferson ve grubu döneminde "Jefferson'un

* Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Gedik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Programı, oguzhanmanioglu@gmail.com, İstanbul/Türkiye

Cumhuriyetçileri” olarak bilinirlerdi ve Federal Parti ile onun milliyetçi görüşlerinin karşısında yer alırlardı. Demokrat Parti, parti sembolü olarak kendilerine “eşek” figürünü seçmişlerdir. Bunun sebebi, “bırak insanlar yönetsin” (*let the peoplue rule*) ideolojik görüşünün karşısında yer alarak “ahmak” olarak adlandırılan eski ABD Başkanlarından Andrew Jackson’dır. Demokrat Ulusal Komite resmi olarak 1848 yılında kurulmuş olup, ABD İç Savaşı (1861-1865) sırasında parti içerisinde fikir ayrılıkları yaşanmıştır. Bu fikir ayrılığının yaşandığı iki kanadı oluşturan gruplardan biri köleliğe karşı iken, bir diğeri köleliği savunmaktaydı. Yaşanan bu ayrılık neticesinde, günümüzdeki Demokrat Parti doğmuştur.

ABD’deki diğer büyük parti olan Cumhuriyetçi Parti (*Republicans*) ise, İç Savaş’tan önce kurulmuş olup, varlık sebepleri uzun süren köleliğe karşı aldıkları tavrıdır. Cumhuriyetçiler, 1856 yılında John C. Freemont’u Başkan Adayı olarak gösteren küçük bir üçüncü partiydi. Ancak 1860 yılında Başkanlığa aday gösterilen Abraham Lincoln ABD Devlet Başkanı olarak seçildiğinde, Cumhuriyetçi Parti, ABD siyasetinin en önemli ve temel partilerinden biri haline gelmiştir. Abraham Lincoln’un savaş süresince ülkeyi iyi yönetmesi ve köleliği sonlandırma politikaları insanları, Amerikalıları ilerici vatandaşları bu parti çatısı altında toplanmaya yönlendirmiş ve zaman içerisinde Cumhuriyetçi Parti ABD politikasının en önemli iki aktöründen birisi olmuştur. Cumhuriyetçi Parti, parti sembolü olarak “fil” imgesini tercih etmiştir. Bu sembol, 1874 yılında *Harpers Weekly* dergisinde partiyi fil olarak gösteren bir karikatürden kaynaklanmıştır. ABD’nin bu iki büyük partisi, kendi aralarında çeşitli konularda fikir ayrılıklarına düşmektedir.

Maruz çerçevede, bu çalışmanın konusu, ABD siyasetindeki ana-akım iki temel siyasi görüş ve bunların siyasal partileri arasındaki temel toplumsal ayrışma noktalarının karşılaştırılmasıdır. Dolayısıyla, bu çalışmanın ana amacı, ABD siyasetinin iki ana siyasi partisi olan Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti arasında yaşanan fikir ayrılığı konularından en önemli olarak değerlendirilen beş tanesinin Demokrat ve Cumhuriyetçi Başkanlar karşılaştırılarak incelenmesidir. Bu amaca varmak için, iki siyasi partinin seçilen beş konudaki ayrışan ve/veya örtüşen temel tutum, yaklaşım ve görüşleri detaylı olarak ve karşılaştırmalı biçimde alt başlıklar halinde irdelenecektir.

Bu çalışma, esas itibarıyla karşılaştırmalı bir tanımlayıcı-bilgilendirici analizdir. Temelde nitel (kalitatif) özellikte bir araştırma olan bu çalışmada, esas olarak içerik, belge ve söylem analizi gibi bilimsel araştırma yöntemleri kullanılarak, konu ile ilgili literatürde yer alan bilimsel kitap, makale, tez ve raporlar yanında, partilerin resmi dokümanları, parti adına Başkanların uyguladıkları politikalar ve ürettikleri resmi belgeler, gazete haberleri gibi ikincil veri kaynaklarından yararlanılmıştır. Bu sayede, çalışmada kullanılan veriler ile seçilen araştırma yöntemlerinin çalışmanın amacını karşılamasını sağlanması hedeflenmiştir.

Çalışmanın muhtemel bulgularını ise, analiz edilen söz konusu beş temel konunun, ABD siyasetinin ana-akım iki büyük partisi arasındaki temel siyasi ayrışmayı ortaya koymak ve böylece bunların, ABD siyasetindeki temel ideolojik çatışma ve anlaşmazlık alanlarını meydana getirdiği yönünde tespitlerde bulunmak oluşturmaktadır. Dolayısıyla çalışmanın, ABD siyasetini anlamak ve seçmen davranışını yorumlamak bağlamında, söz konusu 5 temel ayrışma konusu üzerinde, iki ana-akım siyasi partinin bu konulara nasıl yaklaştığını ve baktığını ortaya koymak bakımından önemli ve müteakip çalışmalara katkıda bulunabilecek değerinde analizler yapacağına inanılmaktadır.

AMERİKAN SİYASETİNDEKİ TEMEL İDEOLOJİK AYRIŞMA NOKTALARI

Amerikan siyasetindeki ana-akım iki büyük siyasi parti olan Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti; (1) iklim değişikliği, (2) göç konusu ve göçmenlere bakış, (3) bireysel silahlanma, (4) idam cezasına bakış, (5) kürtaj konularında birbirinden farklı fikirlere ve yaklaşımlara sahiptir. Şimdi bu alt başlıklar, iki partinin bunlara ilişkin karşılıklı görüş, yaklaşım ve tutumları çerçevesinde analiz edilecektir.

İklim Değişikliği Konusuna Bakış

18. yüzyılın ikinci yarısında başlayan Sanayi Devrimi ile beraber ortaya çıkan iklim değişikliği hususunda ulusal ve uluslararası boyutlarda devletler tarafından alınan önlemlerin yetersiz kalmasıyla birlikte, iklim değişikliğinin negatif etkisi artar vaziyette sürmüş ve bu konu Amerikan ulusal siyasetinde ve uluslararası platformlarda giderek daha önemli bir siyasal sorun ve tartışma konusu haline gelmiştir. Dünya Bankası verilerinde Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla (GSYH) bakımından dünyanın en büyük ekonomik gücü olan ABD, sahip olduğu bu muazzam gücün yanında, Birleşmiş Milletler (BM) gibi uluslararası örgütlerin kuruluşlarında ve işleyişlerinde sahip olduğu büyük etkiden de dolayı küresel sistemde en önemli aktördür. Bu güç, ABD'ye iklim değişikliği konusunda yapılan ve uluslararası boyutlarda imzalanan çevre koruma anlaşmalarında da etkili olma fırsatı vermektedir. Somut bir örnek vermek gerekirse; 1970'li yıllarda çevreci hareketlerin yaygınlaşmasında ABD'nin korumacı politikalarının etkili olduğu ve 1987 tarihli Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü'nün oluşturulmasında ABD'nin liderlik rolünü üstlendiği vurgulanmaktadır. (Falkner, 2001: 157, 158) Bu gibi hususlarda önemli bir role sahip olan ABD'deki Başkanların iklim değişikliği konusuna yaklaşımındaki hassasiyet, uluslararası girişimleri de temelinden etkilemektedir. Atmosferde bulunan sera gazı miktarının artmasıyla beraber iklim değişikliğinin baş göstermesinin ana sorumlularından birisi de ABD'dir. Ekonomik sistem ve üretim alanlarında çoğunlukla fosil yakıtları kullanan ABD, dünyada en yüksek sera gazı emisyonuna sahip ülkelerden birisidir. İklim değişikliği konusunda Cumhuriyetçi Başkan George W. Bush'un 2001 senesinde göreve gelmesinin üzerinden fazla geçmeden ABD'nin Kyoto Protokolü'nü onaylamayacağını ve süreçten çekildiğini açıklaması, iklim değişikliği konusundaki girişimleri kesintiye uğratmıştır. George W. Bush'un aksine, Demokrat Başkan Barack Obama ise, 2008 yılındaki ilk dönem seçim kampanyasından başlayarak ABD'nin bu konuda sorumluluk alması gerekliliğine vurgu yapmıştır. Barack Obama yönetiminin bir sonraki döneminde almış olduğu kararlar Paris İklim Antlaşması'nı desteklemiş ve iklim değişikliği mücadelesinde önemli adımlardan birisi olmuştur.

Barack Obama'nın ardından 45. ABD Başkanı olan Donald Trump ise, seçim kampanyasındaki iklim değişikliğine inanmadığı düşüncesini göreve başladıktan sonra da aynı şekilde muhafaza etmiştir. Bunun yanında, Barack Obama dönemindeki düzenlemelerin büyük bir kısmının iptal ederken, ülkesinin Paris İklim Antlaşması'ndan da çekileceklerini bildirmiş ve bunu gerçekleştirmiştir. Barack Obama döneminde ABD Başkanı'nın iklim mücadelesi hususunda önemli bir isim olarak görülmesinden sonra, Donald Trump döneminde, ABD, bu süreçte sorumluluk almaktan kaçan bir aktör olarak dikkat çekmiştir. ABD'de iki Başkan arasındaki bu politika farklılıklarından ötürü ABD'nin uluslararası müzakerelerdeki liderlik rolü de olumsuz yönde etkilenmiştir. Sanayi Devrimi sonrasında atmosferde artan karbondioksit miktarı ile beraber küre iklim değişikliği tehdidi altındadır. Yine bu süreç içerisinde, dünyanın farklı bölgelerinde kıtlık ve olumsuz hava koşullarının etkilediği üretim sektöründeki düşüşler dünyanın dikkatini iklim değişikliğine çevirmiştir. İklim değişikliği konusunu kamuoyu önünde konuşan ilk ABD Başkanı ise Demokrat Jimmy Carter olmuştur. Bunun üzerine, Kongre'de iklim tartışmaları neticesinde 1978 Ulusal İklim Programı Yasası ile insan etkinliklerinden kaynaklanan iklim değişikliği araştırma programı kurulmuştur. (Bailey, 2016: 50-51) Çevre sorunlarının gün geçtikçe artmasıyla beraber doğal kaynaklar ve doğal çevrede meydana gelen değişiklikler üzerine, Carter'ın kurduğu özel bir ekip tarafından Global 2000 Raporu hazırlanmıştır. Bu raporun içeriğine göre, fosil yakıt kullanımının ve bazı insan etkilerinin atmosferde karbondioksit artışına ve dünyanın ısınmasına neden olabileceği, dolayısıyla iklimi etkileme potansiyeline sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. (Sussman ve Daynes, 2013: 80; Barney, 1980: 36) Bu süreçte bazı önlemler almak için adımlar atılmak istense dahi, bu adımların karşısında oluşturulacak politikaların ekonomiyi ciddi boyutta etkileyeceği düşünülerek, iklim değişikliğinin inkâr edilmesi sürecine girilmiştir. Jimmy Carter'in talebi üzerine hazırlanan Global 2000 Raporu, o dönemde çıkan krizler sebebiyle kendisinden sonraki ABD yönetimleri için kaynak niteliği olmaktan öteye gidememiştir.

Cumhuriyetçi Ronald Reagan yönetimi döneminde ise, iklim değişikliği konusu arka plana atılmıştır. Konunun araştırılmasına ilişkin fonların azaltılmasına rağmen bilimsel raporlar aracılığı ile konu sürekli gündemde kalmıştır. Çevre Koruma Ajansı (EPA) ve Ulusal Bilimler Akademisi (NAS) tarafından yayımlanan iki rapor iklim değişikliğine farklı yönlerden bakmaktaydı. NAS Raporu, küresel ısınmanın çok ciddi boyutlarda olmayabileceğini, EPA Raporu ise sıcaklık artışının önemli bir seviyede olacağını belirtmiştir. Ronald Reagan yönetimi, EPA Raporu yerine, maliyet odaklı olan NAS Raporu'nu ön planda tutmuştur. Ancak ilerleyen yıllarda iklim değişikliğinin uluslararası gündemde önemli bir yer teşkil etmesiyle beraber ABD'nin bu konuda etkin bir rol üstlenmesi gerektiği baskısı uluslararası örgütler tarafından belirtilmiştir. Bu süreçte iklim değişikliğinin bilimsel olarak ele alınabilmesi için Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından hazırlanan Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) kurulmuştur. Ronald Reagan döneminde yaşanan başka bir gelişme de, iklim değişikliği için politika geliştirme görevinin EPA ve Dışişleri Bakanlığı'na verildiği Küresel İklim Koruma Yasası'dır. Ronald Reagan'ın çevre politikası konusundaki en kritik adımı Montreal Protokolü'nü imzalamaktır. Genel olarak, Ronald Reagan, acil ve somut eylem planları yerine sürekli daha çok bilimsel kanıtı ihtiyaç olduğunu iddia etmiş ve araştırma fonlarını azaltmaya çalışarak bilimi göz ardı etmeyi seçmiştir. (Sussman ve Daynes, 2013: 81-82) 1900'lü yılların sonuna doğru iklim değişikliğinin etkisinin ABD'de şiddetlenmesi üzerine, bu konu, hem kamuoyunda, hem de seçim sürecinde kritik bir öneme sahip olmuştur. Ronald Reagan'ın Başkan Yardımcısı olan George H. W. Bush, 1988 yılında gerçekleştirilen seçimlerde Cumhuriyetçi Parti'nin Başkan adayı olarak seçim kampanyasında iklim değişikliği hususunda yönetimin etkisiz kaldığını ileri sürenlere; "Sera etkisi konusunda bir şey yapamayacak kadar güçsüz olduğumuzu düşünenler Beyaz Saray etkisini unutuyor" şeklinde cevap vermiştir. Bu süreçte George H. W. Bush'un eski yönetime nazaran daha etkili politikalar izleyeceği görüntüsü verilmesine karşın, alınacak önlemlerin ekonomiye ve üretime vereceği zararlardan ötürü aksi bir pratik gerçekleşmiştir. Örnek olarak, 1990 yılında düzenlenen Dünya İklim Konferansı'nda karbondioksit azaltımını öngören antlaşmayı imzalamayı reddeden tek sanayileşmiş ülke ABD olmuştur. (Sussman ve Daynes, 2013: 82) Bu konferanstan iki yıl sonra, BM Dünya Zirvesi'nin sonunda BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ile beraber uluslararası alandaki en önemli sorunlardan birisi de iklim değişikliği konusu olmuştur.

Bir sonraki seçim dönemi sonunda, ABD, tekrardan bir Demokrati yani Bill Clinton'ı yönetime seçmiştir. Bill Clinton seçim kampanyasında sera gazı emisyonunun 8 sene içerisinde belirli bir seviyeye kadar indirme sözüyle beraber, Beyaz Saray'da görevi devraldıktan sonra bir "yeşil takım" oluşturmuş ve bu da ABD'den somut adımlar bekleyenleri heyecandırmıştır. Bu dönemdeki en önemli gelişme, Kyoto Protokolü'nün imzalanmasıdır. Bill Clinton sonrasında göreve gelen Cumhuriyetçi George W. Bush ise, Kyoto Protokolü'nün ABD'nin evrensel ekonomideki rakipleri için emisyon indirimi sorumluluğu yüklediğinden bu sistemin adaletsiz olduğunu ve bu antlaşmanın da Amerikan ekonomisine yük getireceğinden çekildiklerini ilan etmiştir. (Vogler, 2016: 41; Schreurs, 2004: 208) Ayrıca George W. Bush, iklim değişikliği sorununun gerçek ve insan kaynaklı olduğunu reddederek, daha çok bilimsel araştırmaya ihtiyaç olduğunu dile getirmiştir. İklim değişikliğinin ABD üzerinde yaratmış olduğu negatif yönlü ivmeden ötürü, 2008 yılı Başkanlık seçimlerinde Demokrat Parti adayı Barack Obama ve Cumhuriyetçi Parti adayı John McCain tarafından bu konu kampanyaları dâhilinde ön sıralarda yer almıştır. Seçimin galibi olan Demokrat Barack Obama göreve başladığında, iklim değişikliği hususunda küresel bir liderlik rolü üstlenmeyi amaçlamıştır. Bu hususta yapmış olduğu açıklamada, kendi yönetiminin gerçekleri inkâr etmeden onlar tarafından yönlendirileceğini dile getirmiştir. Aslında Barack Obama'nın bu söylemi, George W. Bush döneminin iklim değişikliği konusunda gerçeği inkâr eden tavrının yanıtı şeklinde algılanabilir. Barack Obama'nın en önemli adımları, İklim Eylem Planı ve Temiz Enerji Planı olmuştur. Paris İklim Antlaşması'nın imzalanmasını desteklemesi ve ABD'nin uluslararası arenada iklim değişikliği konusunda liderlik pozisyonunu üstlenmesi istenci de bu dönemin önem arz eden noktalarıdır. ABD iklim

değişikliğinden kaynaklı doğal afetlerden ötürü ekonomik ve hayati büyük kayıplar yaşamaktadır. Bu sebepten ötürü, Barack Obama Başkanlığının ikinci döneminde iklim değişikliği hususunda ciddi adımlar atmıştır. Barack Obama dönemindeki iklim değişikliği hususundaki en önemli çalışma İklim Eylem Planı (*Climate Action Plan*) olmuştur ve bu planın en önemli bileşenlerinden birisi de Temiz Enerji Planı'dır (*Clean Energy Plan*). İklim Eylem Planı'nda ABD'nin karbon emisyon oranının düşürülmesi amacıyla hedefler belirlenmiş ve iklim değişikliğinin sebep olabileceği etkilere karşı hazırlıklar yapılmakla beraber, uluslararası alanda bu konuda liderlik yapılabilmesi için detaylar yer almıştır. Bunun yanında, Temiz Enerji Planı ile beraber gerekli şartlar yerine getirildiğinde rüzgâr, güneş ve diğer yenilenebilir enerji türleri kaynaklarına önem verilecektir.

Barack Obama iklim değişikliğini genel bir varoluşsal tehdit olarak görmüş ve önlem alınmadığı takdirde giderek daha sık bir şekilde kuraklık, kıtlık gibi olayların yaşanma ihtimalinin yüksek olması ile birlikte bu durumların terörizm, Suriye İç Savaşı, Rusya ve İran ile ilişkiler, nükleer silahlar ve Orta Doğu'daki gelişmeler gibi dış politika konularından bile daha önemli olduğunu işaret etmiştir. Bu noktadan hareketle Barack Obama yönetimi süresince ABD'de iklim değişikliği hususunda iddialı hedefler yer almakla beraber bu hedeflere ulaşmak için somut adımların varlığı 2015 yılı Ulusal Güvenlik Stratejisi'ne (*National Security Strategy*) bakıldığında da görülmektedir. Ancak Barack Obama'nın Temiz Enerji Planı sonraki başkan Donald Trump tarafından iptal edilmiştir. Başkan Barack Obama'nın yönetiminden sonraki süreçte iklim değişikliği konusundaki gelişmeler bakıldığında; 2016 yılındaki Başkanlık seçimini sürpriz bir şekilde kazanan Donald Trump haricindeki Cumhuriyetçi Parti adaylarının bu hususta benzer söylemlere sahip olduğu görülmektedir. Örnek olarak, Şubat 2016 yılında kampanyasını durdurduğu sürece dek Cumhuriyetçi Parti aday adaylarından New Jersey Valisi Chris Christie, Barack Obama'nın iklim değişikliği ile mücadelede ABD liderliğinin zorunlu olduğu görüşünü eleştirerek, ABD'nin toprak bütünlüğünü düşünmek ve Suriye krizine çözüm bulmak gibi konulardan ziyade başka şeyler hakkında konuşmasını "küçük düşürücü" olarak nitelendirmiştir. Başka bir aday adayı Arkansas eski Valisi Mike Huckabee de, Barack Obama'nın Paris Zirvesi için gösterdiği çabayı Twitter'da eleştirirken, "Bizim bir Başkomutana ihtiyacımız var, baş meteoroloğa değil" ifadesini kullanmıştır.

Barack Obama'dan ABD Başkanlık görevini devralan Donald Trump da, seçim kampanyasında Barack Obama'nın iklim değişikliğini dünyanın karşı karşıya olduğu en kritik problem olarak nitelendirmesi "duyduğum en aptalca açıklamalardan biri" şeklinde ifade etmiştir. İklim değişikliği konusunda sermaye odaklı düşünce yapısına sahip olan Donald Trump'ın yönetime gelmesiyle beraber, bu konuda yeni bir sayfa açılmıştır. ABD Başkanı Donald Trump, gerek seçim kampanyası süresinde, gerekse de göreve başladıktan sonra iklim değişikliğine inanmadığını ve küresel ısınmanın Çin tarafından Amerikan ekonomisini ve rekabet gücünü zayıflatmak üzere yaratılan bir aldatmaca olduğunu defalarca dile getirmiştir. (Zhang ve ark., 2017: 213) Bu duruma bağlı olarak da, önceki Başkan Barack Obama'nın karar ve uygulamalarının iptal edilmesi ve Paris İklim Antlaşması'nda verilen taahhütlerin yerine getirilmemesi konuları hızlı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Başkan Donald Trump'ın almış olduğu kararlardan birisi de, 28 Mart 2017 tarihinde yayımlanan "Enerji Bağımsızlığının ve Ekonomik Büyümenin Teşvik Edilmesi" başlıklı Başkanlık kararı olmuştur. Bununla birlikte, Başkan Donald Trump, Barack Obama'nın Kasım 2013 yılındaki Başkanlık kararı ve İklim Eylem Planı gibi iklim değişikliği alanındaki düzenlemelerin iptal edildiği duyurulmuştur. (Ağaçayak ve ark., 2017: 3)

Bu noktada, yerli enerji kaynaklarının geliştirilmesi veya kullanılması potansiyeline engel olan düzenlemelerin gözden geçirilmesi, temiz kömür, düzenleyici yüklerden kurtulmak gibi Başkanlık metninde yer alan ifadelerden yola çıkılarak, Donald Trump'ın ulusal çıkar, piyasa ekonomisi ve fosil yakıtların kullanımına işaret eden yeni politikalar izlemesi, iklim değişikliğini inkâr söylemine atıf yapıldığını gösterir niteliktedir. Bu sürecin bir başka destekleyicisi de Donald Trump'ın göreve başladıktan sonra enerji politikasının fosil yakıt kullanımının arttırılması üzerine inşa edildiğini gösterir nitelikte olan Dışişleri Bakanlığı gibi kritik bir alana bir petrol

şirketinin eski CEO'sunu (Rex Tillerson) seçmesi olmuştur. Donald Trump'ın göreve başlamasıyla birlikte almış olduğu bu kararlar ve oluşturmuş olduğu yönetim ekibi ile beraber, Barack Obama yönetiminin yalnızca federal alandaki uygulamalarından değil, uluslararası liderlik rolünden de vazgeçileceği sinyallerini vermiştir. Akabinde, ABD'nin Paris İklim Antlaşması'ndan çekileceğinin açıklanması ile de bu doğrulanmıştır. Alınan kararların devamında, Barack Obama'nın İklim Eylem Planı'nın kilit noktası olan Temiz Enerji Planı'nı da Başkan Trump iptal etmiştir. Ayrıca Barack Obama'nın yönetimince açıklanan Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde iklim değişikliği en önemli tehditlerden biri olarak ifade edilirken, Donald Trump yönetiminde açıklanan Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde iklim değişikliğine güvenlik riski olarak bile yer verilmemiştir. Donald Trump, her fırsatta iklim değişikliğine inanmadığını dile getirmekte ve tüm bilimsel verilere ve raporlara rağmen bu tavrını istikrarlı bir şekilde sürdürmektedir. Dünyanın en büyük ekonomisi ve sanayileşmiş ülkelerinden birisi olan özellikle ekonomik büyüme sürecinde fosil yakıtları kullanan ABD'nin iklim değişikliği hususunda üzerine düşen sorumluluk büyük olmasına rağmen, ABD, bu yükü sırtlamaktan uzun süre kaçınmıştır. Örnek olarak, George W. Bush döneminde emisyon azaltım yükümlülüğü ekonomiye büyük bir yük olacağından Kyoto Protokolü sürecinden ayrılması nedeniyle ABD'nin protokolün işlevsiz kalmasına sebebiyet verdiği yorumu yapılabilmektedir.

Bunun yanında, iklim değişikliği hususunda ABD'den beklentilerin önemli ölçüde karşılanabileceği kararlarının alındığı ve uygulamaların gerçekleştirildiği dönem olarak Barack Obama yönetimi gösterilebilir. Nitekim Barack Obama'nın iklim konusunu sürekli olarak dile getirmesi, bu konuyu Demokrat Parti ve Cumhuriyetçi Parti arasındaki en önemli ayrım noktalarından biri haline getirmiştir. Bu noktada, genel olarak Demokrat Partili Başkan ve politikacılar ABD'nin bu hususta faaliyete geçmesi gerektiğini savunurken, Cumhuriyetçiler ise ekonomik çıkar ve küresel rekabet gerekçesiyle iklim değişikliğini inkâr etmeyi tercih etmektedirler. Barack Obama döneminde başlatılan İklim Eylem Planı ile birlikte belirlenen hedefler ve kararlaştırılan politikalar sayesinde uluslararası iklim müzakerelerinde ABD daha etkin bir aktöre dönüşmüş; ancak Donald Trump yönetiminde ise bu süreç hızla aşınmıştır. Donald Trump, seçim kampanyasından yönetimine dek iklim değişikliğine inanmamış ve seçim kampanyası sürecinde Paris İklim Antlaşması'ndan çekileceklerini ilan etmiştir. Donald Trump'ın Paris İklim Antlaşması'ndan çekileceklerini duyurması ve bunu yapmasıyla beraber Barack Obama döneminde dile getirilen iklim değişikliği ile mücadele hususunda ABD'nin liderlik sorumluluğunu alması konusu rafa kaldırılmıştır.

Göç ve Göçmenler Konularına Bakış

Küresel sistemde ülkelerde yaşanan savaş, kıtlık, siyasi gerilim, ekonomik buhran ve daha birçok problemten ötürü, insanlar, binlerce yıldan beri süregelen düzenlerini terk ederek yeni yerleşim yerlerine göç etmektedirler. Bu göç hareketlerinden bazıları başarıya ulaşırken, bazı durumlarda da göçmenlerin hayatlarını kaybetmesiyle neticelenebilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki siyasal partilerin göçmenlere yaklaşım politikalarının çeşitlenmesinde bir yanda muhafazakârlık ve ekonomik liberalizm tutumuna sahip Cumhuriyetçi Parti bulunurken, diğer yanda da sosyal liberalizm ve sosyal demokrasiyi benimseyen Demokrat Parti yer almaktadır. ABD'de Başkanlık koltuğuna ulaşmak için yaşanan siyasi rekabet sürecinde, her iki partinin de ekonomik, eğitim, sağlık, güvenli ve savunma konularında savundukları kendi görüşleri olmakla birlikte, bu görüşler arasında farklılıklar mevcuttur. Yaşanan bu görüş ayrılıklarından yüksek derecede önem arz eden bir tanesi de göç politikasıdır. Özellikle de Cumhuriyetçi Parti'nin ABD'ye gerçekleştirilen göç hareketliliğinin artmasıyla birlikte öne çıkarmış olduğu göçmen sorunu, kamuoyunda yıllar içerisinde defalarca tartışmalar yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Demokrat Parti'nin sınır güvenliği konusunda esnek davranması, Cumhuriyetçi Parti tarafından sınır güvenliğinin tehlikeye atılarak bir kaos yaratabileceği eleştirisini beraberinde getirmektedir.

Bu noktada, Cumhuriyetçi Parti'nin ABD'nin yasadışı göç hareketliliği sebebiyle bir göçmen problemi yaşadığı düşüncesine sahip olduğu aşikâr olup, ülke genelinde göçmen politikalarının güncel ortama uyum sağlaması için revize edilmesi ve göçmenler üzerinde sıkı bir denetim gerçekleştirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Cumhuriyetçi Parti'nin bu tutumu, ABD'de yer alan göçmen karşıtları tarafından da desteklenmektedir. Ayrıca Cumhuriyetçi Parti, bu göç hareketliliği neticesinde ülke içerisindeki düzenin zarar gördüğünü, yaşam standartlarında dengesizliklerin meydana geldiğini ve suç ve şiddet olaylarının artmasına sebebiyet verdiğini de savunmaktadır. Cumhuriyetçi Parti'nin ülke gündeminde önemli bir yere sahip olan göç ve göçmen konusu hakkındaki sert tutumu sebebiyle, parti içerisinde de zaman zaman fikir ayrılıkları yaşanmaktadır. Bunun sebebi, sahip olunan sert söylemin ABD'de yer alan göçmenlerin oylarının Demokrat Parti'ye lehine kullanılmasını engelleme isteğidir. Bu görüş ile beraber bazı Cumhuriyetçi Parti mensupları göçmenlere daha ılımlı bir şekilde yaklaşırken, parti, resmi düzeyde yasadışı göçlere taviz verilmeyeceği ve bu göçlerin engellenmesi için ABD'de göçmenlere sıkı denetim içeren politikaların uygulanması gerektiği görüşündedir. Sınır güvenliği üzerinde yoğunlaşan Cumhuriyetçi Parti yasal yollar ile ABD'ye girişin gerçekleştirilmesi için sınır denetiminin artırılmasını desteklerken, yasal izlek ile ABD'ye gelenlere de herhangi bir ayrımcılığın uygulanmaması gerektiğini de ifade etmektedir.

Desteklenen bu politikaların yanında, Cumhuriyetçi Parti göçmenlerin ABD'ye giriş ve çıkışları esnasında izlemek için biyometrik verilerin kullanılması savunmaktadır. Bu sayede, ABD'ye giriş yapan göçmenlerin ülkede ne kadar süreyle kaldıklarını ve burada yasadışı olarak kalmadıkları hakkında devletin bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır. Bu sistemin yanında, keşif kameraları, sınır devriye görevlileri gibi sistem ve güvenlik gücü kullanımının da artırılması Cumhuriyetçi Parti'nin isteği dâhilindedir. Hukuki zeminde ise, Cumhuriyetçi Parti yasadışı göçmenlere af getirildiğinde bu durumun yalnızca yasadışı göç hareketliliğini teşvik edeceğini düşünmektedir. Yasadışı hareketliliğin yanında, bu esnada kaçak göçmenlere yardım eden, iş imkânı sunan ve sahte belge oluşturanlar için de katı cezalar uygulanmasını savunmaktadır. Tüm bu görüşler, Cumhuriyetçi Parti'nin göçmen politikasında, ABD ekonomisinin sınır güvenliği konusunda büyük bir bütçenin ayrılması öngörülmektedir. Cumhuriyetçi Parti'nin izlemiş olduğu göç ve göçmen politikasına karşın Demokrat Parti bu konuda daha ılımlı bir görüşe sahiptir.

Demokrat Parti, temelde göçmenler ve kültürel çeşitlilik üzerinde temel politikalarını yoğunlaştırmakla beraber, ABD'ye gelen göçmenleri yerel kültürü benimsemesine ek olarak, kendi kültürlerini de muhafaza edebilmeleri gerekliliği görüşüne sahiptir. Cumhuriyetçi Parti'nin göç ve göçmenler konusundaki radikal düşünce yapısı ve sert tutumunun aksine, Demokrat Parti, göçmen politikalarının göçmenler lehine değiştirilmesini desteklemektedir. Bu uğraşı destekler nitelikte, Demokrat Parti, göçmenlik sisteminin revize edilerek göçmenlerin vatandaşlığa geçiş sürecinin kolaylaştırılması amacıyla çalışmalar yapmaktadır. Öte yandan, Demokrat Parti, "özgür göç" veya "açık göç" olarak isimlendirilen uygulama gereği, bireylerin arzu ettikleri ülkeye göç edebilmelerinin gerektiğini desteklemektedir. Bu uygulama ile birlikte ABD'de yaşamakta olan göçmenlerin ailelerinde uzakta yaşamasını engelleyerek tek bir çatıda birleşmeleri için çaba göstermektedir. Demokrat Parti, aynı zamanda ABD'nin bir "göçmen ülkesi" olduğu tezini öne çıkartarak; sınırlara duvar inşa etmenin, göçmen çocukları ailelerinden ayırmanın ve benzer faaliyetlerin ABD'nin sınırlarının denetlenmesi konusunda mantıklı bir hareket olmadığı görüşündedir. Cumhuriyetçi Parti'nin göçmenleri ekonomik bir yük ve sınır güvenliğinin zarar görmesi olarak algılamasına karşın, Demokrat Parti, göçmenlerin ekonomik ve güvenlik hususunda tehditten ziyade özellikle eğitim alanında ABD'ye gelenlerin ülkeye önemli faydalar sağlayabileceğini belirtmektedir. Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump'ın 2016 yılında ABD Başkanı seçilmesinden sonra göçmen karşıtı politikalara ağırlık verdiği görülmesine karşın, ABD Temsilciler Meclisi'nde Demokrat Parti'nin çoğunluğu elinde bulundurmasıyla Başkan'ın aldığı kararların yasalaşması engellenmektedir. Bu noktada Cumhuriyetçi Parti'nin göçmen politikalarının uygulanması önündeki önemli bir engel Temsilciler Meclisi'ndeki Demokrat Parti çoğunluğudur. 2016 senesinde ABD'de Başkanlık seçimlerine Cumhuriyetçi Parti Adayı olarak

katılan Donald Trump, seçimlere “Make America Great Again” (Amerika’yı Yine Büyük Yapalım) sloganıyla birlikte girerken, Başkan seçildiği takdirde ABD için büyük bir tehdit olarak gördüğü göçmen sorununa karşı radikal önlemler alacağını dile getirmiştir. (Vega, 2018: 123)

Donald Trump’ın seçim propagandalarında yer verdiği göçmen karşıtı sert dil ülke genelinde pek çok kişi tarafından tepki ile karşılanmıştır. Ancak Donald Trump’ın göçmen karşıtı söylemleri kendisine karşı muhalif hareketler oluşturmuş olsa da, ülke genelinde sağ çevrelerde popülerliğini arttırmıştır. Başkanlık seçimleri süresince Donald Trump’ın yoğun olarak üzerinde durduğu konulardan birisi de, İslâm dinini kullanarak terör eylemi gerçekleştiren radikal gruplardır. Bu hususta, Donald Trump’ın Müslüman göçmenlere karşı yaptığı açıklamalar ülke genelinde İslamofobi’nin kuvvetlenmesine sebebiyet vermiştir. Hatta Trump, Başkan seçilmesi halinde ülke genelinde Müslüman göçmenlere yönelik sıkı bir kontrol sistemi oluşturacağını da söylemiştir. Buna ek olarak, güvenlik tehdidi oluşturduğu iddia edilen Müslüman ülkelerden göçün sınırlandırılacağını ve hatta yasaklayacağını açıklamış ve bunu seçildikten sonra birkaç ülkeyle sınırlı olarak da olsa uygulamıştır. (Nguyen ve Kebede, 2017: 717) Ancak Trump, bu düzenlemelerden Müslüman ABD vatandaşlarının veya ordusundaki Müslümanların hariç tutulacağını da açıklamıştır. Bu genel çerçevede, Cumhuriyetçi Parti ile Demokrat Parti göç ve göçmen politikası hususunda kıyaslandığında; bir yanda radikal ve sert bir tutumu benimseyen Cumhuriyetçi Parti cephesi dururken, onun karşısında göçmenlerin de çeşitli haklara sahip olduğunu ve göç stratejisinin daha ılımlı bir şekilde yürütülebileceğini savunan Demokrat Parti yer almaktadır.

Bireysel Silahlanma Konusuna Bakış

Cumhuriyetçi Parti, kuruluşundan günümüze gelene dek özgürlük ve bireysel sorumluluk konusunu en temel prensibi olarak benimsemekle beraber, Cumhuriyetçiler, ülkede daha az düzenleme yoluna giderek hükümeti sınırlandırmakta ve bu stilin etkin yönetim için gerekli olduğunu savunmaktadırlar. (Bkz. <https://www.republicanviews.org/republican-views-on-gun-control/>, Erişim tarihi: 28.03.2020) Elbette ki, Cumhuriyetçilerin sergilediği bu duruş, silah kontrolü konusuna bakışta da kendisini göstermektedir. Bu noktada, Cumhuriyetçi Parti, ABD vatandaşlarının silah sahibi olma, taşıma ve kullanma hakkının olduğunu savunmaktadır. (Bkz. <https://www.theguardian.com/us-news/2018/feb/24/republicans-gun-control-assault-weapons-ban>, Erişim tarihi: 28.03.2020) Savunulan bu düşünce yapısı, Cumhuriyetçi Parti’nin temel felsefesi ile beraber ABD Anayasası’nın yorumlanmasına dayanan ideolojik bir silahlanma düşüncesine dayanmaktadır. Cumhuriyetçilerin silah kontrolü hususundaki genel tutumu, bu konunun temel ideolojileriyle uyumlu olduğu ve de Anayasa’nın ilk 10 maddesindeki değişikliklerin (özellikle de ikinci değişiklik-*Second Amendment*) her ABD vatandaşının yok sayılamayacak haklarının tanımı olduğunu ifade etmektedir. Bu değişiklikler arasında ikinci değişiklikte yer alan silah taşıma hakkı (*right to bear arms*) da bulunmaktadır. (Bkz. https://www.law.cornell.edu/wex/second_amendment, Erişim tarihi: 28.03.2020) Cumhuriyetçiler, genel olarak sosyolojik değerlerdeki değişimlerin Anayasa ve Haklar Yasası tarafından ifade edilen hak ve özgürlükler içerisinde bir etkiye sahip olmadığı inancındadır. Dolayısıyla, Cumhuriyetçilerin silah hakları alanındaki tutumları, sadece silaha olan yüksek ilgiden ziyade, ülkede oluşturulmuş olan belirli hakların korunmasını gerektiren temel bir ilkedden de kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda, Cumhuriyetçiler, ateşli silahlara dair düzenlemelerin hükümet eliyle yapılmasının da anayasaya aykırı olduğunu savunmakla beraber, silah yasalarının çoğunun bireysel silah taşıma hakkını engellediği görüşüne sahiptir.

Bu noktada, Cumhuriyetçilerin görüşü, ikinci değişikliğin; bireye, kendisini, ailesini ve malını koruma hakkını vermesi üzerindedir. Elbette ki, Cumhuriyetçi Parti içerisinde silah kontrolü konusunda tek bir fikrin egemen olduğunu söylemek yanlış olacaktır. Bu konudaki görüşler parti içerisindeki bireylerin buldukları bölgelere ve görevlere göre değişiklik gösterebilir. Örnek olarak, 2012 yılında Sandy Hook İlköğretim Okulu’nda yaşanan olayların ardından Ulusal Tüfek

Birliği'nin (*National Rifle Association*) Genel Müdür Yardımcısı Wayne LaPierre, her okulda silahlı güvenlik görevlisinin yer alması ihtiyacını dile getirmiştir. (Bkz. <https://www.nytimes.com/2012/12/22/us/nra-calls-for-armed-guards-at-schools.html> Erişim tarihi: 28.03.2020) Senatör Susan Collins ise, GOP'un Maine eyaletinden ılımlı bir üyedir. Collins, silah alıcıları için arka plan kontrollerini genişletmek için olumlu yönde oy vermiş olan bir Cumhuriyetçidir. (Bkz. <https://www.nytimes.com/2013/04/18/us/politics/senate-obama-gun-control.html> Erişim tarihi: 28.03.2020) Bu konuda eski New Jersey Valisi Chris Christie de silah kontrolünün ulusal bir tartışmanın parçası olması gerektiğine inanan bir Cumhuriyetçi olarak dikkat çeker. Başkan Donald Trump'ın söylemlerinde ise, 2016 yılındaki seçimlerde göçmenlik konusunu ön plana çıkarmasından ötürü, silahlanma konusu biraz arka planda kalmıştır. Donald Trump, milliyetçi ve muhafazakâr düşünceler arasındaki keskin çizgide yürürken, Anayasa'da yer alan ikinci değişikliği desteklemektedir. Ancak aynı Trump, 1990'larda ve 2000'lerde saldırı tüfeği yasağı gibi belirli sınırlandırmalara ihtiyaç olduğunu savunuyordu. (Bkz. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-41478293> Erişim tarihi: 28.03.2020) 2012 yılındaki Newton'da düzenlenen ve büyük kayıpların yaşandığı okul saldırısının ardından da, Trump, dönemin ABD Başkanı Barack Obama'nın yapmış olduğu sıkı silah düzenlemesi çağrılarını övmüştü. Ancak Donald Trump Başkan adayı olma hususunda ilerledikçe, silah kontrolü konusundaki görüşleri de değişmiştir. Başkanlık yarışına katılacağına resmileşmesiyle birlikte, Trump, bu konuda giderek Cumhuriyetçi Parti'nin silah kontrolü konusundaki resmi çizgisine gelmiştir. Seçim süresince toplu silahlı saldırılara karşı yapılması gereken tek şeyin daha çok sayıda bireyin silahlanması olduğunu savunan Donald Trump, Paris ve San Bernardino'daki saldırıları alıntılarla ve kurşunların iki yönlü gitmesi durumunda ölü sayısının daha az olacağını ifade ederek, değişen silah kontrolü düşüncesini de somut şekilde örneklemiştir.

Donald Trump'ın Başkanlık görevine geldikten sonraki dönemde silah kontrolü konusunda atılmış olduğu kayda değer tek adım ise, Barack Obama döneminden kalan, akıl hastalığı tedavisi görenlerin silah satın almasına sınırlama getirilmesini öngören yasayı imzalamak olmuştur. Demokratlar, vatandaşların silah taşıma hakkını tanınmasının yanında, ikinci değişiklik haklarının ABD Yüksek Mahkemesi tarafından kabul edilmiş olan düzenlemeler çerçevesinde olması gerektiğini savunmaktadır. Bununla beraber, Demokratların birçoğu hâlihazırda olan arka plan kontrol sisteminin geliştirilmesiyle kolluk güçlerinin daha etkili şekilde gelişim göstereceğini düşünmektedir. Demokratların ve Cumhuriyetçilerin silah kontrolü konusunda ortak paydada buldukları tek nokta, akıl sağlığı konusu olmuştur. Bu noktada önerilen yeni yasaların dikkatli bir şekilde gerçekleştirilmesi ve bireyleri harekete geçiren eylemlerin tespit edilmesi, her iki kanadın da ortak fikridir. Barack Obama, katı silah kontrol yasalarını desteklemektedir. Yasaların sertleştiği de yaşanması muhtemel trajik olayların önüne geçileceğini savunmaktadır.

İdam Cezasına Bakış

Amerika Birleşik Devletleri'nde ölüm cezası konusundaki görüşler uzun yıllar boyunca değişkenlik göstermiştir. Geçmişte Demokrat Parti de ölüm cezasını yaygın olarak savunurken, son yıllarda bu ceza yerine ömür boyu hapis cezasını desteklemektedir. Buradan hareketle ölüm cezasını kaldırmış olan birçok devlet Demokrat eğilimlidir. Demokratlar, ölüm cezasının belirli hallerde ve çok sınırlı kullanılmasının veya bir kısmı da hiç kullanılmamasının gerektiği görüşünü savunmaktadırlar. Ölüm cezasının belli durumlarda kullanılmasını desteklenmesi, bu uygulamanın keyfi kullanımının önüne geçmek içindir. Bazı Demokratlar, ölüm cezası gibi katı cezaların suç işlenmesini engellemek için bir önlem olarak çalıştığına inanmaktayken, bazıları da bu cezanın etkisiz olduğu görüşüne sahiptirler. Ölüm cezasının desteğinin azalmasında Clayton Lockett'in infazı da büyük bir etken olarak gösterilebilir. Çeşitli suçlardan hüküm giyen Clayton Lockett, 29 Nisan 2014 yılında gerçekleştirilen infazında mahkûmun damarlarından birinde yaşanan sorundan ötürü kendisine verilen zehirli iğne etkisini tam olarak gösterememiş ve mahkûm acı çekerek kalp krizi sonucunda ölmüştür. (Bkz. <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2015/06/execution-clayton-lockett/392069/>, Erişim tarihi: 28.03.2020) Böylesi yaşanan skandal olaylar sık olmasa bile, birçok ABD vatandaşının ölüm cezasına tepki

vermesine sebep olmuş; dolayısıyla bu ceza Amerikalı insan hakları savunucularınca acımasız ve olağandışı olarak nitelendirilmiştir. En nihayetinde, ABD vatandaşları nezdinde de, böyle bir durumun görülmesinden ziyade ömür boyu hapis cezasına olan destek artmıştır. Bir önceki ABD Başkanı Barack Obama da, ölüm cezasının sadece sıra dışı iğrenç suçlar, terörizm ve çocukların zarar gördüğü durumlar gibi hallerde uygulanmasını uygun görmekteydi. Zira ABD'deki irksal önyargı ve ölüm cezasının eşit olarak uygulanmaması (mahkûmun ölümünden sonra ortaya yeni kişilerin çıkması) bu endişeleri doğurmaktadır. Bu konuda Cumhuriyetçiler ise ölüm cezasını daha açık ve yoğun olarak desteklemektedirler. (Bkz. <https://news.gallup.com/poll/178790/americans-support-death-penalty-stable.aspx>, Erişim tarihi: 28.03.2020) Bu konuya yoğun destek vermelerinin mantığı ise, şiddet içeren suçların mağdurlarının yanında olduklarını göstermektedir.

Cumhuriyetçiler, ölüm cezası sayesinde gelecekteki olası suçların ve suçluların da önünün kesildiğine inanarak, suçu caydırmanın (*deterrence*) en iyi yolu olarak silahla suç işleyen herkese ağır cezaların verilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Demokratlar ve Cumhuriyetçiler karşılaştırıldığında; bu konuda Demokratların birçoğu ölüm cezasının suçları önlemek için caydırıcı bir nitelik taşıdığına inanmazken, Cumhuriyetçiler daha katı cezaların caydırıcı özelliğe sahip olduğunu savunmaktadır. Ayrıca Demokratlar içerisinde azımsanmayacak oranda idam cezası karşıtları varken, savunucular da bunun sınırlı hallerde olabileceğini düşünmektedirler. Cumhuriyetçilerde ise, bu konuda genel bir görüş birliği ve konsensüs oluşmuş durumdadır ve idam cezasına neredeyse tamamen olumlu bakılmaktadır.

Kürtaj Konusuna Bakış

Kürtaj tartışması, ABD toplumunda, kültüründe ve politikasında üzerinde daima tartışmalar olan ve keskin fikir ayrılıklarının yaşandığı çok önemli ve kutuplaştırıcı bir konudur. Her bir eyaletin bu konuda kendi içerisinde yasalaştırdığı birçok kürtaj karşıtı yasa mevcuttur. ABD Yüksek Mahkemesi'nin Roe V. Wade ve Doe V. Bolton'un (Bkz. <https://studentsforlife.org/med-law/the-legalities-of-doe-v-bolton/>, Erişim tarihi: 28.03.2020) 1973 yılında ülke genelinde kürtajı suç sayması öncesinde, birkaç eyalette bu konu yasaldı; ancak yasaklama kararı ile beraber oluşturulan devlet düzenlemesi için tek tip bir çerçeve meydana getirildi. Kürtajın aktif bir şekilde uygulanabilirliği her eyalette birbirinden farklılık gösterse de, bazı eyaletlerde kürtaj sağlayıcı bulunmasına rağmen nominal olarak yerinde kalmaktaydı. Bu kapsamda, Planlı Ebeveynlik konusunda da değişiklikler yaşanmıştır. (Bkz. <https://www.plannedparenthood.org/privacy-policy>, Erişim tarihi:28.03.2020) Buna göre, bir yasanın yaşamayan bir fetüsün kürtajını isteyen bir kadının yoluna önemli bir engel koyma amacı ya da etkisi için gereksiz bir yük getirerek yasa kısıtlamalar koyamayacağına karar verilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde kürtaj konusunda siyasal partilerin hizalanmasında ise Cumhuriyetçi Parti ağırlıklı olarak "kürtajla mücadele" kısmında yer almaktadır. Bu noktada, Cumhuriyetçiler, kürtaja karşı çıkmakta ve henüz dünyaya gelmemiş çocukların da yaşam hakkına sahip olduğunu savunmaktadırlar. Kürtaj konusundaki iki önemli ve farklı argüman, "seçim yanlısı" ve "yaşam yanlısı" olarak isimlendirilmiş olup, aralarında fikir ayrılıkları olsa dahi Amerikalıların çoğu iki tarafın da sahip olduğu bazı pozisyonlarda aynı fikri paylaşmaktadırlar. Seçim yanlısı görüş, kürtajın annenin kendi bedeni üzerindeki bir seçimi ve hakkı olduğunu düşünürken, yaşam yanlısı görüşte ise bebeğin kalbinin atmasının ardından yaşama hakkı olduğu vurgulanmaktadır. Seçim yanlısı görüş Cumhuriyetçi Parti bünyesinde küçük bir azınlık olarak yer almakta olup, düşük bir yüzde ile bazı hallerde kürtajın ulaşılabilir olması gerektiğini desteklemektedir. Bu bağlamda, Cumhuriyetçi Parti'de yaşam yanlısı görüş çok ağır basmakta ve kürtajla mücadele konusuna öncelik verilmektedir. Demokrat Parti'de ise, kürtajın kadınların (annelerin) bir seçim hakkı olması gerektiğini savunulmaktadır. Yaşam yanlıları ise, Demokratlar içerisinde azınlıkta kalmaktadır. Demokratların büyük bir çoğunluğu kürtajın hâlihazırda olması gerektiğini desteklemekle beraber, yüzdeler diliminde yarıya yakın Demokratın da kürtajın bir

insanın hayatını yok ettiğini ve adam öldürme olarak nitelendirmesi mevcuttur. Ayrıca John Kerry gibi önemli Demokratın şu açıklaması da, birçok Demokratın çizgisini anlaşılır kılabılır; Kerry, 4 Temmuz 2004 yılında gerçekleştirilen röportajda *Telegraph Herald'a*, "Kürtaja şahsen karşıyım. Kürtajı sevmiyorum. Hayatın gebe kalmayla başladığına inanıyorum." sözlerine ek olarak, "Amerika Birleşik Devletleri'nde kilise ve devlet ayrılığı var" ifadelerini kullanmıştır. (Bkz. <https://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A27920-2004Jul4.html>, Erişim tarihi: 28.03.2020)

SONUÇ

ABD'deki iki büyük partinin temel siyasi farklılıklarını analiz etmeyi amaçlayan bu çalışmada, bilimsel makalelerden, kitaplardan, parti politikaları rehberinden, uluslararası nitelikteki gazetelerden yararlanılarak, iklim değişikliği, göç konusuna ve göçmenlere bakış, bireysel silahlanma, idam cezasına bakış ve kürtaj konularında Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti politikaları karşılaştırılmıştır. İlk olarak, iklim değişikliği konusunda Cumhuriyetçiler bu süreci inkâr ederek iklim değişikliği olgusunun olmadığını savunurken, Demokratlar iklim değişikliğinin zararlarını en aza indirmek için çeşitli girişimlerde bulunmaktadır.

İkinci başlık olan göç konusunda, eski Demokrat Başkan Barack Obama ABD'nin bir göç ülkesi olduğunu ve bu durumun devamlı olacağını söylerken, göçmenlerin hayat şartlarının kolaylaştırılması için çeşitli politikalar üretmiştir. Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump ise, ülkesinin bir göç merkezi olarak nitelendirilmeyeceğini ifade etmekle beraber yasadışı göçmenlerin ülkeyi kaosa sürükleyebileceğini belirtmiştir. Donald Trump göçmenler konusunda vasıflı göçmenlere karşı ise daha ılımlı yaklaşmış ve onların ülkeye fayda sağlayabileceğini savunmuştur.

Üçüncü ihtilaf konusu olan bireysel silahlanma konusunda, Cumhuriyetçiler vatandaşların silah sahibi olmalarını desteklerken, Demokratlar bu hakkın kullanılması esnasında arka plan denetlemelerinin artırılmasını talep etmiştir. Dördüncü tartışmalı konu olan idam cezası hususunda, Demokratlar eskiden bu konuyu bazı durumlarda savunurken, günümüzde genelde ömür boyu hapis cezasını desteklemektedirler. Cumhuriyetçiler ise, işlenen suç sebebiyle mağdur olan kesimin yanında olduğunu belli etmek için neredeyse tamamen idam cezasını desteklemektedirler.

Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti arasındaki önemli ihtilaf konularından biri olan kürtaj konusunda ise, Cumhuriyetçiler henüz dünyaya gelmeyen çocuğun yaşam hakkının olduğunu savunarak kürtaj ile mücadele içerisine girerken, Demokratlar ise kürtajın kadınların kendi seçim hakları olması gerektiğini savunmaktadırlar. Bu beş temel konuda iki büyük parti arasındaki ideolojik farklılıklar, Amerikan siyasetinin en önemli tartışma konusu ve politik çatlaklarını oluşturmaktadır. Bu anlamda, ABD siyasetini anlamak ve seçmen davranışını yorumlamak için, bu konular ekseninde analizler yapmak yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

Acosta, J. & Collinson, S. (2014). "Obama: You can come out of the shadows", CNN.

Bailey, C. J. (2016). *US Climate Change Policy*, Routledge, New York.

Beckett, L. (2018). "Republicans eye compromise on guns-but most resist assault weapons ban", *The Guardian*.

Borger, J. (2017). "Trump drops climate change from US national security strategy", *The Guardian*.

Cornell Law School: https://www.law.cornell.edu/wex/second_amendment, Erişim tarihi: 28.03.2020.

- Falkner, R. (2001). Business Conflict and U.S. International Environmental Policy: Ozone, Climate, and Biodiversity, in: *The Environment, International Relations, and U.S. Foreign Policy*, Paul G. Harris (Ed.), Georgetown University Press, Washington, DC, ss. 157-162.
- Finer, J. (2004). "Kerry Says He Believes Life Starts at Conception", *The Washington Post*.
- Fretland, K. (2014). "Scene at botched Oklahoma execution of Clayton Lockett was 'a bloody mess'", *The Guardian*.
- Gambino, L. & Lartey, J. (2018). "Trump says US will not be a 'migrant camp'", *The Guardian*.
- Gerald, O. B. (ed.) (1980). *The Global 2000 Report to the President: Entering the 21st Century sayı: 1*, US Government Printing Office, <https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/pdf-archive/global2000reporttothepresident--enteringthe21stcentury-01011991.pdf>, Erişim tarihi: 19.03.2020.
- Goldenberg, S. (2009). "Obama presses for tougher controls on US car emissions", *The Guardian*.
- Hoffman, B. (2012). "N.R.A. Envisions 'a Good Guy With a Gun' in Every School", *The New York Times*.
- Jones, J. M. (2014). "American's Support for Death Penalty Stable", *Gallup*.
- Kopan, T. & Goldin, H. (2015). "Donald Trump: Obama climate change remarks one of 'dumbest things' uttered in history", *CNN*.
- Nguyen, C. & Kebede, M. (2017). "Immigrant Students in the Trump Era: What We Know and Do Not Know", *Sage Journals*, 6, ss. 716-742.
- Obama White House: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/01/20/remarks-president-state-union-address-january-20-2015>, Erişim tarihi: 27.03.2020.
- Obama White House: <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/presidential-executive-order-promoting-energy-independence-economic-growth/>, Erişim tarihi: 27.03.2020.
- Planned Parenthood: <https://www.plannedparenthood.org/privacy-policy> Erişim tarihi: 28.03.2020.
- Republican Views: <https://www.republicanviews.org/republican-views-on-gun-control/> Erişim tarihi: 28.03.2020.
- Schreurs, M. A. (2004). "The Climate Change Divide: The European Union", *The United States, and the Future of the Kyoto Protocol*, N. J. Vig & M. G. Faure içinde, "Green Giants? Environmental Policies of the United States and the European Union", Cambridge: MIT Press, ss. 207-230.
- Stern, J. E. (2015). "The Cruel and Unusual Execution of Clayton Lockett", *The Atlantic*.
- Students for Life of America: <https://studentsforlife.org/med-law/the-legalities-of-doe-v-bolton/> Erişim tarihi: 28.03.2020.
- Sussman, G. & Byron, W. D. (2013). *US Politics and Climate Change: Science Confronts Policy*, Lynne Rienner, New York.

- The Washington Post: https://www.washingtonpost.com/politics/transcript-obamas-immigration-speech/2014/11/20/14ba8042-7117-11e4-893f-86bd390a3340_story.html, Erişim tarihi: 28.03.2020.
- Vega, S. R. (2018). "Praxis of Resilience & Resistance: "We can STOP Donald Trump" and Other Messages from Immigrant Children", *Association of Mexican American Educators Journal*, 12(3), ss. 122-147.
- Vogler, J. (2016). *Climate Change in World Politics*, Palgrave Macmillan UK, London.
- Weisman, J. (2013). "Senate Blocks Drive for Gun Control", *The New York Times*.
- Zhang, Y-X., Chao, Q-C., Zheng Q-H. & Huang, L. (2017). "The withdrawal of the US from the Paris Agreement and its impact on global climate change governance", *Advances in Climate Change Research*, (8)4, ss. 213-219.
- Zurcher, A. (2017). "How Trump turned against gun control", *BBC*.